

Univerzita Karlova
Fakulta humanitních studií
Faculty of Humanities
U Kříže 8, 158 00 Praha-Jinonice
Prof. Miloš Havelka, CSc.

V Praze dne 3.9.2010

POSUDEK OPONENTA
na disertaci

MICHAELY ŠMÍDOVÉ

Běloruští azylanti v České republice
a vybrané otázky sociokulturní adaptace

Disertační práci Michaely Šmídové *Běloruští azylanti v České republice a vybrané otázky sociokulturní adaptace* považuji za zdařilou jak volbou vysoce aktuálního tématu, tak jejím provedením. Je přesvědčivě strukturovaná, přehledná a čtivá, pracuje s reprezentativní literaturou a pro zpracování daného tématu zvolila odpovídající metody.

Disertace je rozdělena do tří částí, první (str. 5 – 25) má charakter teoreticko - metodologický a autorka v ní upřesňuje svůj výzkumný prostor, charakterizuje svou výzkumnou skupinu a enumeruje a vykládá své výzkumné otázky. Pokud mohu posoudit zvenčí jako sociolog, její charakteristika vlastních přístupů badatelských perspektiv působí kompetentně a je respektovatelná i v oblasti kvalitativního sociologického výzkumu. Pro čtenáře by možná bylo zajímavé, kdyby se mohl krátce dozvědět něco o autorčině motivaci a genezi tématu, případně o hlediscích (ve smyslu Malinowského badatelské sebereflexe).

Druhá část (str. 25 - 51), sestávající ze dvou kapitol, má celkově charakter jakéhosi historicko – kulturního intermezza, opřeného jednak o data z výzkumů, jednak o zpracování poměrně rozsáhlé literatury obou zení a také o literaturu mezinárodní. Tato část se mi

zdá důležitou jako základní folie porozumění postojů české společnosti k cizincům vůbec a Bělorusům zvláště, ale také jako elementární úvod do běloruských dějin a kultury a jejich případných souvislostí či podobností s historií českou. Tato druhá část je důležitá pro celkové kontextování práce a pro porozumění určitým segmentům biografií autorčiných respondentů.

Třetí část (51 - 145) informuje o vlastním autorčině etnologickém terénním výzkumu dané skupiny migrantů, jehož základem byly kvalitativní rozhovory a zúčastněné pozorování, případně doplňované poznatky jiných výzkumů. Otázky, které si disertantka klade (důvody odchodu z Běloruska, důvody volby ČR jako cílové země, formy budování „české existence“, vnímání podobností a rozdílů, relevance náboženství atd., život v komunitě a identita v emigraci se mi pro řešení zvoleného tématu zdají relevantní, jakkoli výsledky svého výzkumu, jak je autorka shrnuje v závěru, působí silně deskriptivně. Jistě by stálo za to pokusit se o teoretičtěji založenou reflexi tématu. Rovněž postrádám hlubší analýzu sledované skupiny, její případné členění v různých fázích výzkumu, kriteria jejího vymezení, její skutečnou velikost, její stratifikační charakteristiky doma i v Česku, její světonázorový profil atp., což je v sociologickém výzkumu postojů a motivací nepostradatelné.

Pro diskusi při obhajobě by bylo možné se zaměřit na otázku, jak byla ve výzkumu „ošetřena“ komunikativní dimenze vnímání a formulování vlastní identity. Bylo by možné konstatovat rozdíly její formulace k výzkumníkovi, k většinové společnosti a k vlastní skupině atp.

Práci Michaely Šmídové vzdor některým úvahám považuji za vcelku zdařilou a jednoznačně ji doporučuji přijmout jako práci zakládající udělení titulu PhD.